

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 14. december 2000 • številka 50 (3096) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Za uradno dvojezičnost in dvojezične napise

Z razsodbo v prid dvojezičnemu uradovanju in o protizakonski Zakona o narodnih skupnostih iz leta 1976 je avstrijsko ustavno sodišče 4. oktobra letos sprejelo zgodovinsko odločitev. Njegova razsodba bo imela daljnosežne posledice pri upoštevanju slovenščine pred uradi, predvsem pa se bo krepko, in to ne le zgolj formalno, moral spremeniti odnos uradov in deželne ter državne politike do slovenščine in do pravic koroških Slovencev. To posebej za občinske uprave.

Razsodbo je ustavno sodišče sprejelo na osnovi pritožbe, ki jo je leta 1995 vložil dobrolski občinski odbornik in odvetnik mag. Rudi Vouk. Vouk se je na sodišče obrnil, ker je župan Pfeiffer z odlokom preprečil slovensko uradovanje. Pri tem se je župan skliceval na določila Zakona o narodnih skupnostih. V njegovi argumentaciji ga je med drugim podprla koroška deželna vlada, deželni zbor pa je se je samovoljno šel arbitra mednarodnih pogodb in odločil, da je člen 7 ADP docela izpolnjen. Ta sklep je zdaj obsoleten.

Temelj je člen 7

Ustavno sodišče je namreč jasno in precizno ugotovilo protizakonsnost Zakona o narodnih skupnostih (Volksgruppengesetz), sklep deželnega zbora pa ni vreden nič, je docela brezpredmeten. Ustavno sodišče se pri odstranjevanju zakonskih, pravnih in formalnih krivic nad koroškimi Slovenci namreč izrecno sklicuje na člen 7 Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

Odstotki

Razsodba je večplastna. V oči stopa predvsem, da je sodišče razveljavilo procentno klavzulo zakona o narodnostnih skupnostih, na osnovi katere je neka občina bila uradno dvojezična šele, če je vsaj 25 odstotkov prebivalstva Slovencev.

Uradno sodišče se je v primeru Dobrle vasi zedinilo na 10-odstotni prag, pri čemer pa je seveda meja navzdol odprta. Na Gradiščanskem na primer je sodišče priznalo tudi 5-odstotni

delež kot kriterij uradne dvojezičnosti neke občine.

Izhodišče je okraj Velikovec

Ker je razsodba ustavnega sodišča do zdaj omejena na okraj Velikovec, kar pa sploh ne ovira njene veljavnosti za celotno dvojezično območje, so v velikovškem okraju južno od Dra-

ve, severno pa Djekše, vse občine uradno dvojezične. Vse imajo vsaj desetodstotni delež slovenskega prebivalstva. Po Zakonu o narodnih skupnostih pa občine Škocjan, Galicija, Djekše in tudi Hodiše v okraju Celovec dežela niso bile dvojezične.

Dalje na 2. strani

Ilustracija ob uvodnem članku: velik uspeh ne le za Dobro vas, temveč za vso slovensko narodno skupnost na Koroškem: dvojezičnost naj bo vidna povsod, saj živita tu naroda z dvema jezika, ki naj bi bila vendar enakovpravna. Ustavno sodišče to ve – se bodo tega zavedali tudi na Koroškem?

PREBLISK

■ Dobro vas je dvojezična, to je ustavno sodišče nesporno ugotovilo in tako lahko vsak občan tudi uradno komunicira z občino v nemščini ali pa slovenščini. Znanje so »dogodivščine« z dobrolskim županom, konflikti med občinskimi strankami (posebno SPÖ) in Enotno listo.

Koroška hvali (verjetno pod geslom, da se dobro blago samo hvali, hehe), kako je odprta. Drugače to ne bo dvojezičnost, temveč politika dveh jezikov, mislim na tiste v ustih.

Hudič je, kjer ni boga, kjer je bog, je pa križ, pravijo. In tako ima tudi dežela svoje križe in

Dvojezičnost in dvo-jezičnost

Zdaj ni na mestu zmagoslavje ali škodoželjnost, zdaj so na vrsti pogovori. Bo uspelo (vsaj večini) občinskim možem in ženam »dotajčati«, da zaradi dvojezičnosti ne bo nikomur zrasel mozolj na nosu ali pa da bi kdo dobil zaradi tega zobobol. Pred nedavnim mi je prišel v roke prospekt, na katerem se

težave s svojo odprtostjo. Na vse kriplje bi radi veljali za napredne in odprte in moderne in za naj-naj-naj, ko pa je treba to z dejanji tudi pokazati in dokazati, pa sveta ne razumejo več. Bistvo je zelo enostavno: če ne priznavajo enakopravnosti jezika, tudi enakopravnosti narodov ne priznavajo. Pika.

S. W.

Johann Sebastian Bach

BOŽIČNI ORATORIJ

V CELOVCU, VELIKA DVORANA DOMA GLASBE

generalka v sredo, 20. decembra 2000, ob 19. uri
(odprta za poslušalce, enotna cena 150.- šil.)

Koncerta: četrtek, 21. decembra 2000, ob 19. uri
petek, 22. decembra 2000, ob 19. uri

Izvajajo: Madrigalchor Celovec
Mešani pevski zbor »Danica«
Komorni orkester »Orpheus«
z Dunaja na originalnih baročnih instrumentih

Koncertni
mojster: Thomas Fheodoroff
Solisti: Danja Lukan – sopran;
Lydia Vierlinger – alt;
Bernd Lambauer – tenor;
Bartolo Musil – bas

Dirigent: Klaus Kuchling

ŠOLSTVO

Evropski certifikat za slovensko gimnazijo

Evropski pečat za inovativne jezikovne projekte« podeljujejo vsako leto. Akcijo je leta 1977 spodbudila evropska komisija. V Avstriji je za podeli-

tev pristojno zvezno ministrstvo za pouk na Dunaju oziroma center za razvoj jezikov v Gradcu. Med 90 oddanimi projekti je bilo letos izbranih 13 šol oziroma izobraževalnih ustanov od ljudskih do visokošolskih; med njimi tudi slovenska gimnazija iz Celovca.

Odličje je dobila za štirjezični Kugyjev razred. Prvi (letošnji 2. c) je odprl svoja vrata jeseni l. 1999, drugi pa jeseni l. 2000 (letošnji 1. c). V tem razredu se otroci učijo slovenščine, nemščine in italijanščine, pouk pa je tudi v angleščini. Pedagoško delo spremlja znanstvenik s kake univerze; do začetka leta 2000/2001 je bil to celovski univerzitetni profesor dr. Dietmar Larcher.

Podelitev letošnjega certifikata za kakovost je bila v torek, 12. decembra 2000, na ministrstvu na Dunaju. Za gimnazijo so certifikat prevzeli provizorični vodja Jože Wakounig, prejšnji ravnatelj Reginald Vospernik in razredničarka 2. c razreda Olga Gallob. Slavnosti so se udeležili tudi razredničarka 1. c razreda Zalka Kuchling, profesor Miha Vrbinc in strokovni nadzornik Teodor Domej.

KPD ŠMIHEL, SPZ
vabita na event koncert

advent- electronic

v nedeljo, 17. decembra
2000, ob 20. uri
v k & k centru v Šentjanžu

Nastopajo:
Bernhard Loibner (Dunaj),
Helmut Schäfer (Gradec) in
Karl Jenšac (Globasnica)
Prisrčno vabljeni!

Strokovno pedagoško
zdrženje
vabi na predstavitev knjige
»Ping-pong«
didaktični pripomoček za
dvojezični pouk

Ping Pong

v soboto,
16. decembra 2000
ob 9. uri
v k & k center
v Šentjanžu v Rožu

Po predstavitvi prigrizek
in družabnost!
Prisrčno vabljeni!

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Za uradno ...

K 10-odstotni meri se ustavno sodišče nagiba, ker je ta prag presežen v vseh dvojezičnih občinah in ker odgovarja dejstvu.

Pozitivna diskriminacija

V razsodbi ustavnega sodišča je pomembna še ena stvar: sodišče namreč priznava načelo pozitivne diskriminacije. Dolej je občan, ki je zahteval slovensko uradovanje, moral dokazati, da je občina dvojezična. To je bilo seveda povezano s šikanami in s stroški, kar je seveda ljudi ustrahovalo in odvrčalo od dokazovanja.

Zdaj pa je pozicija spremenjena: odslej bo morala občina dokazati, da ni dvojezična, da nima slovenskih občanov.

Največja zarez pa je pri topografiji in pri uradni dvojezičnosti. Dežela, država in občine ne bodo več mogle še naprej igrati priljubljene politične igrice s »pristojnostni ping-pong«, ko so pristojnost valile druga na drugo. Vouk ugotavlja, da bo Avstrija morala sedaj dokazati, ali je res pravna država, ki upošteva zakone in mednarod-

ne pogodbe, ali pa so njeni zakoni le drobiž v vetru.

Ker razsodba omogoča razširitev na celotno dvojezično območje, ki se pokriva z območjem manjšinskega šolskega zakona, Avstrija ne bo mogla mimo postavitev dvojezičnih topografskih napisov ter dvojezičnih napisov in formularjev pri vseh uradih. Med drugim to velja za občine, izpostave finančnih uradov, žandarmerijske postaje, šole in tudi za velikovško okrajno sodišče, kamor sodi Dobrla vas.

Razsodba ustavnega sodišča bo vplivala na parametre narodnostne politike v državi, pomembna pa je tudi v luči ustavnega določila, ki ga je Avstrija

letos sprejela in se tako obvezala, da bo skrbela za svojo pestro narodnostno podobo in za razvoj manjšin. Ob razsodbi pa je zanimivo to, da so bila med koroškimi Slovenci prav glede ocene novelizacije Zakona o narodnostnih skupnostih in o pomembnosti ustavnega določila (Staatszielbestimmung) deljena mnenja. Razsodba ustavnega določila je potrdila obojno pravilnost in upravičenost.

Razsodba ustavnega sodišča bo začela veljati s 1. majem 2001. Do takrat imajo uradi in upravne enote čas in priložnost, da se primerno pripravijo na izsledke razsodbe.

Franc Wakounig

STALIŠČE ZSO IN NSKS

Predsednik ZSO Marjan Sturm: Razsodba ustavnega sodišča se uvršča v niz pozitivnih razsodb v prid koroških Slovencev, ki jih je v zadnjih desetih letih sprejelo ustavno sodišče. Zelo jo pozdravljamo. Na njeni osnovi bo moralo priti do nove odredbe o uradnem jeziku in o dvojezičnih topografskih napisih. Vsekakor bomo o razsodbi in o njeni posledičnosti razpravljali že na prihodnji seji sosveta,

ki bo v ponedeljek popoldne v Celovcu. Razsodbo je treba realizirati, tu ni diskusije ali mešetarjenja.

Predsednik Narodnega sveta Bernard Sadovnik pa je napovedal skorajšnje pogovore obeh osrednjih organizacij z Uradom zveznega kanclerja o uresničitvi razsodbe. »Pripravili bomo predlog, kako razsodbo čim hitreje in najboljše izvesti.«

Da je v SV dopuščeno imeti o kaki stvari drugačno mnenje kot predsednik ZSO, ki je najvišji predstavnik lastnika tednika, je razveseljivo in pomembno dejstvo. Dejstvo je seveda tudi, da verjetno vsi ne odobravajo, da se nasprotujoča mnenja (tičejo se obeh organizacij, oziroma vseh nas) kolportirajo preko časopisa. A v tem slučaju ni druge možnosti – vsaj do sedaj je ni bilo. O tem enkrat pozneje.

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je v svojem komentarju o šolstvu, kjer ga moti moje »pesimistično ocenjevanje situacije« uporabil tri polresnice, ki lahko učinkujejo na nezadostno informiranega bralca kot resnica.

Ni pa spregovoril k nakazani konkretni problematiki v mojih prispevkih (posebno SV 16. 11. 2000). Ni zavzel stališča k zavlačevanju pričetka dela v (nezaželeni) šolski komisiji. Njegov prispevek je bolj filozofiranje o meni in o komisiji, ki še ni bila sklicana in pri tem ne upošteva dogajanja v komisijah 1987 in 1988-1991 ter ne zagovarja potrebnih pravočasnih konkretnih ukrepov po pisnih predlogih npr. SPZdr, ki že tedne ležijo na njegovi mizi. Njegova izvajanja ne morem vzeti na znanje, ker služijo le odvrčanju ljudi od pravih problemov.

meni le razvrednotenje kvalifikacije za pouk v slovenskem jeziku, temveč novo, v demokraciji očitno možno obliko pomembnega z uradno podporo.

* Imenovanje nemškonacionalnih krogov okoli »Platforme« v komisijo omogoča politizacijo šolskega vprašanja v smeri onemogočanja vsakega konsenza od vsega začetka, kar je v interesu nekaterih. Podobno se nam je že zgodilo. Imenovanje teh oseb se ni zgodilo slučajno. S to politično potezo se uspešno poudari tudi našo pripravljenost pogovarjati se o njihovih zahtevah. Zakaj se za pogovore v komisiji dovoli združiti razsodbo Ustavnega sodišča s političnimi zahtevami? Proti temu naša predsednika nista protestirala. Se strinjata? Strokovni argumenti v komisijah ne zadostujejo, kar poznamo iz preteklosti. Zasleduje se preprečevanje možnosti ustvarjanja konsenza, kar ob našem pristanku pomeni, da se vnaprej odrekamo izvršitvi razsodbe Ustavnega sodišča.

Omenjena intervencija za SPZdr je ob vsem tem povsem nepomembna stvar in jo v predvidenem, za nas škodljivem, dogajanju ni mogoče ocenjevati kot dosežek. Ni mi všeč, da dobri politiki med nami (vede ali nevede) tolmačijo ljudem stvari drugače, kot so.

POTREBNE PRIPOMBE k prispevku predsednika ZSO v SV 30. 11.

Zakaj izmikanje razčiščevanju pravih problemov?

Spregovorim o polresnicah:

* Strokovno pedagoško združenje (SPZdr) me je predlagalo v šolsko komisijo. Ampak ne, da tam zastopam interese SPZdr, pač pa interese koroških Slovencev na osnovi sklepa v razširjenem KOKS. Predlog je organizacijama znan. Moje konkretne predstave o delu v komisiji je podrobneje lahko razbrati v prispevku »Se bomo navadili demokratičnega ravnanja med nami?« v SV, po naključju objavljenem istočasno s prispevkom (v NT teden poprej) predsednika ZSO.

* Zahtevati komisijo je bila (v scenariju predvidena?) napaka. Za uresničenje odločbe Ustavnega sodišča ni potrebna nobena komisija. Zato trditev o potrebi razčiščevanja vprašanj, »ki so v povezavi z uresničitvijo odločitve...« v komisiji, ne odgovarja resnici. S par spremembami v šolski zakonodaji je vse rešeno. To delo lahko opravi celo samo en poznavalec šolske situacije. Ministrica je to takoj pričela, a se je iz Koroške iz političnih razlogov in z našo pomočjo zavrla. Zakaj smo (ste) takrat pomagali in zakaj še danes o tej zadevi med nami ni mogoč resen in pošten pogovor?

Izjava koroške politike o nameri »reševanja vprašanj v konsenzu« je vprašljiv papir. Nanj se ni mogoče kar naprej sklicevati. Saj je deželni glavar le malo pozneje brez našega pristanka (se motim?) imenoval dva nezadostno kvalificirana učitelja za ravnatelja dvojezičnih šol, kar ne po-

Brez konsenza ostane vse pri starem – tudi to razberem med vrsticami! Potek dogajanja mi da misliti, da se kaj takega verjetno zares pripravlja. Z naše strani se da preprečiti.

Poudarjam, da se takoj vse špekulacije o nadaljnjem poteku dogajanja po sklepanju v razširjenem KOKS prenehajo, ker bomo vsi vedeli, kaj hočemo kako doseči – seveda le, če bo KOKS sploh sklican in smel o tem sklepati.

Odločno nasprotujem izraznemu mnenju o različnih vlogah osrednjih organizacij in naših »strokovnjakov« v komisiji. Naj se odpira možnost naprtiti komu krivdo za (predviden?) neuspeh, ker ni znal prepričljivo strokovno argumentirati? Osrednji organizaciji, ki »imata drugo vlogo« v komisiji, pa sta nedolžni. Nepripravljanje na komisijsko delo in neupoštevanje stavljenih predlogov meče vedno daljšo in morečo senco na odgovorne v organizacijah, ne le na oba predsednika.

Zaključujem s povabilom predsednikom ZSO in NSKS, da v troje predebatiramo (v KOKS žal še vedno ni mogoče) nastalo šolsko problematiko (ravnatelj, 4. razred) v slovenski oddaji ORF, pri AGORA ali (in) KOROTAN. Ljudje po vaseh naj bi o tem malo več zvedeli. Vsak čas sem pripravljen. Za naslov oddaje predlagam, upoštevajoč pustni čas: »Do smrti prestrašen je vse preživel.«

Franc Kukovica, 1. 12. 2000

SLOVENIJA

Normalizacija odnosov Slovenija – Jugoslavija

Slovenska vlada je sprejela Sporazum o navezavi diplomatskih odnosov z Zvezno republiko Jugoslavijo. Minuli vikend se je v Ljubljani mudil jugoslovanski zunanji minister Goran Svilanović. Z dr. Dimitrijem Ruplom – zunanjim ministrom – sta omenjeni sporazum tudi svečano podpisala. Kako pomembno je normalno meddržavno sodelovanje z ZR Jugoslavijo tudi za Slovenijo, priča dejstvo, da je nova vlada o teh vprašanjih odločala že takoj na začetku mandata, prav tako pa tudi odbor za mednarodne odnose v slovenskem parlamentu. Jugoslovanska vlada je odstopila od devetletnega vztrajanja, da je ZR Jugoslavija edina naslednica nekdanje SFRJ. Prav vprašanje nasledstva je pomembno pri vzpostavljanju in

dogovarjanju dobrih meddržavnih odnosov v ospredju. Že te dni se bo odvrtela usoda razdelitve za cca. 400 milijonov dolarjev vrednih zlatih palic, depoziranih kot zlate rezerve v baselski banki. Sicer pa sta se slovenski zunanji minister Rupel in jugoslovanski zunanji mi-

nister Svilanović dogovorila, da naj bi v kratkem odprli veleposlaništva v Beogradu in Ljubljani. Še pred tem pa bo Slovenija odprla v Črni gori konzularno predstavništvo. Od sedaj dalje bodo lahko reševali tudi druga pomembna vprašanja, ki so odprta že celo desetletje.

SLOVENIJA

Pomorska država

Pred tednom dni je Slovenija potrdila svojo odločenost, da je in ostaja pomorska država. Pomemben mejnik take odločitve je bila postavitev oceanografske postaje natančno 1,4 milje od piranskega rta v smeri proti italijanskemu Gradežu. Praktično gre za veliko plava-

jočo bojo z napravami za merjenje vetra, radijsko zvezo, tokomer z merilci tlaka, temperatura ... Podatke, ki jih bo tako pridobivala morska biološka postaja, bodo tudi javni, saj bo v ta namen odprta posebna stran, kjer bo moč v vsakem trenutku razbrati smer in jakost vetra na slovenskem morju, moč morskega toka in temperaturo na različnih globinah.

A. K.

BACHOV BOŽIČNI ORATORIJ

»Kvaliteta, izziv in motivacija«

Kakor smo že najavili, bodo v petek, 21. decembra, ter v soboto, 22. decembra, v veliki dvorani Doma glasbe člani Mešanega pevskega zbora »Danica« in pa Zbor koroških madrigalistov (Madrigalchor Klagenfurt) izvajali Bachov »Božični oratorij«.

živne vaje so seveda koristne tudi kasneje pri drugem petju, saj se vsak veliko nauči.

Pa vendar: leta 1991 Mozartova maša, leta 1994 Carmina burana, leta 1997 Schubertova maša – zelo zahtevna klasična glasba. Skoraj nenavadno za zbor.

Moja ljubezen velja seveda tudi ljudskemu petju, torej narodni in umetni slovenski pesmi, kot tudi klasiki. Zbor je vendar nekoč nastal zaradi slovenske pesmi in to je treba gojiti naprej, tu sploh ni dvomov in je tudi prva naloga zbora. Vendar pa sem si vedno želel, da bi zbor nekako stal na dveh stebrih, torej tudi v smislu zborovsko-orkestralne glasbe. Zato se vsakih nekaj let posvečam takim projektom in s tem nameravam tudi nadaljevati. Ni nujno, da je projekt tako velik kot tokrat – zdaj smo po mojem mnenju že tako dosegli zgornjo mejo – toda nadaljevali bomo v tem smislu.

Jasno je, da to še zdaleč ni vse. Moj cilj je prav tako, da bo zbor dobro pripravljen za pevsko tekmovalništvo – tako kot na primer za tekmovalništvo v Trgu, kjer smo osvojili zlato odličje. Radi bi šli tudi na tekmovalništvo »Naša pesem« v Maribor, vendar smo se odločili, da se bomo tja prijavili šele leta 2003.

Povejte, prosim, nekaj več o Bachovem »Božičnem oratoriju« ...

Praizvedba tega dela je bila v Leipzigu v dveh delih: prve tri kantate leta 1733, leto navrh pa še druge tri. V Leipzigu je bil Bach tedaj kantor v Tomaževi cerkvi. Bach je izdal vseh šest del skupno z besedilom v eni knjigi, saj je to cikel, ki se predvaja v božičnem času, to se pravi ob glavnih praznikih. Ni dvoma, da so vse kantate ena celota.

Mi bomo izvajali vseh šest kantat tega cikla. Izvajalci pa so znani komorni orkester »Orpheus« z Dunaja, katerega člani so edinstveni strokovnjaki za baročno glasbo in jo tudi igrajo na originalna baročna glasbila, kar daje izvajanju še poseben, svojevrsten čar. Kaj takega je po svetu

zelo malo in lahko smo veseli, da smo jih pridobili za projekt. Nekateri izvajalci so tudi člani Harnoncourtovega orkestra na Dunaju. Pevci pa so člani zbora madrigalistov »Madrigalchor« iz Celovca ter seveda pevci MePZ »Danica«, skupno okoli 95. Solisti so prav tako priznani avstrijski pevci. Dirigent pa je Klaus Kuchling, stolni organist v Celovcu, ki poučuje tudi na glasbeni univerzi na Dunaju, in sicer orgle. Kuchling že dve leti vodi zbor madrigalistov in je odličen poznavalec baročne glasbe ter glasbe 20. stoletja.

Bo sledila tudi kakšna zgoščanka?

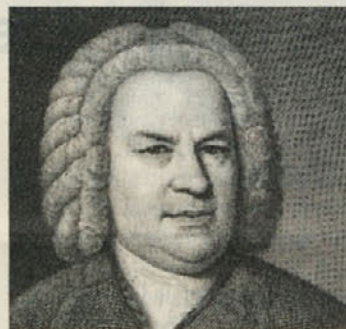
Ja, res bo. Tu nas je podprl Raiffeisnov koncert, ki bo prevzel finančno breme za

zgoščenko. ORF pa bo celoten koncert posnel in ga tudi v živo predvajal po radiu, posnetki pa bodo na razpolago za zgoščenko. In, da ne pozabim, zgoščenko bodo obiskovalci lahko naročili že kar v dvorani, kjer bomo razdelili naročilnice. Takoj ko bo izšla, jo bo vsak naročnik zanesljivo dobil.

Sliši se, da je že težko dobiti še kakšno vstopnico.

Zanimanje je izredno, zato smo se odločili, da odpremo generalko za tiste, ki kart niso več dobili. Generalka bo v sredo, 20. decembra, ob 19. uri, vstopnice pa bodo imele tistega dne enotno ceno 150 šilingov.

Želim vam še veliko uspehov in hvala za pogovor!

Johann Sebastian Bach se je rodil leta 1685, umrl pa pred 250 leti in tako je ta okrogla obletnica kaj primerna za uprizoritev tega velikega – šestdelnega – dela velikega skladatelja.

GRADIŠČANSKA PO VOLITVAH

Zeleni z debelim snopom predlogov

Po precej nepričakovanem izidu deželnozbornih volitev so se na Gradiščanskem pričeli pogovori strank o možnih koalicijskih oziroma o razdelitvi resorjev. Prvič so v te pogovore vključeni tudi Zeleni, ki so pri nedavnih volitvah na mah osvojili dva mandata (5,4 % glasov). S tem bodo pri odločitvah igrali pomembno vlogo jezička na tehtnici.

Za Zelene sta bila v gradiščanski deželni zbor izvoljena Greti Krojer in Joško Vlasieč, oba gradiščanska Hrvata.

Včeraj so se za pogajalsko mizo srečali socialdemokrati in Zeleni, torej zmagovalci volitev. Tik pred pogovorom smo se pogovarjali z Joškom Vlasiečem, ki je dejal, da grede Zeleni z debelim snopičem predlogov in zahtev na pogajanja. »Nam ne

gre za pozicije in stolčke, ampak za vsebine in potrebne spremembe«, je dejal. Na vrhu lestvice stoji zahteva, da je treba strankarskim društvom ukiniti podporo iz sklada za podporo narodnim skupnostim. Ti dve društvi sta socialdemokratsko usmerjena Konferenca županov jezikovno mešanih in hrvaških občin ter Delovna skupnost hrvaških komunalnih politikov, ki je pod okriljem ljudske stranke. Vsaka od njih letno dobi 650.000 šilingov. S to vsoto bi lahko podprli delovanje šestih dvo-ali večjezičnih vrtcev.

Romom je treba zagotoviti bazično financiranje socialnih in kulturnih projektov. Zeleni se zavzemajo za podporo medijem in za zasedanje narodnih skupnosti v deželni ustavi.

Na področju otroške vzgoje predlagajo zeleni pilotne projekte za dvo- in večjezične vrtce. V teh vrtcih je razpolovno število za skupine treba znižati z 25 na 21 otrok.

Predvsem pa Zeleni v smislu obširne in temeljite izobraževalne ponudbe za mladino zahtevajo ustanovitev večjezične strokovne višje šole. Pri tem se zgledujejo po šoli v Šentpetru pri Šentjakobu.

Sploh pa je treba predvsem okrepiti gospodarstvo v regijah, kjer živijo narodne skupnosti. Zato Zeleni zahtevajo, da je manjšinska in jezikovno mešana območja dežele treba vključiti v podporno kuliso evropskih programov cilj Ib, interreg in leader. Edinole tako in z novimi delovnimi mesti bo možno zaustaviti dramatično odseljevanje ljudi.

Osem Hrvatov v dež. zboru

Na Gradiščanskem ure res bijejo drugače. V novem sestavu deželnega zbora sedi osem zavednih Hrvatov: po dva pri Zelenih in pri ljudski stranki ter štirje pri socialdemokratih. Norbert Daraboš bo postal predsednik socialdemokratskega kluba v deželnem zboru, Martin Ivanšić pa bo vodja biroja deželnega glavarja Niesla. Dosedanji deželni tajnik ljudske stranke Niki Berlaković pa bo svojo stranko zastopal v deželnem zboru.

To dejstvo je Joško Vlasieč pokomentiral takole: »Na Gradiščanskem res ne potrebujemo lastne manjšinske stranke. Tudi v tem se razlikujemo od Koroške. Pa ne samo«.

Franc Wakounig

NOVA ROCK SKUPINA BALIŠ

Koncert v soboto v KUMSTU

Kaj storiš, če iščeš lepo domače ime za novo rokovo skupino? Sežeš po Karničarjevi študiji o obirskem narečju. In glej, že imaš, kar si iskal. To je beseda BALIŠ, ki pomeni balo za nevesto, svojčas pa tudi odpravnino za hlapce in dekle.

Odslej bo BALIŠ tudi sinonim za mlado slovensko koroško glasbeno skupino, ki se predvsem predaja rocku in bluesu, sestavljajo pa jo Marko Stern (ustanovitelj in bobnar), Izi Stern (kitara), Norbert Lipuš (pevec) in Davorin Lempl (kitara).

Skupino BALIŠ je ustanovil Marko Stern. Že dolgo si je želel, da bi tudi med koroškimi Slovenci bila rock skupina, ki bi pela v materinščini. »To je pri nas zelo zanemarjena vrsta glasbe, kar ni prav. Sicer je bilo že nekaj poskusov v gimnazijskih letih (ŠOK, Jagatani, pa tudi Zmeda), a so prekmalu utihnili«, pravi Marko Stern. Pred tremi leti se je projekta resno lotil. Začel je

pisati besedila na glasbo znanih skupin (cover-verzija), a po obetavnih začetkih je spet moral začeti z znova.

Letos vigredi je končno posijalo sonce: uspelo mu je zbrati ustrezno ekipo – Izija, Norberta in Davorina, organizacijsko pa jim je priskočil na pomoč Miha Dolinšek. Klapa se ni dala ugnati v kozji rog. Pred nekaj dnevi, na klabinu Mlade EL v pliberškem Kulturnem domu je BALIŠ prvič stopil na oder in zaigral. Odmev je bil presenetljivo dober. »Na pravi poti smo«, so si godci dali duška in se že veselijo sobotnega koncerta v Kumstu v Žitari vasi, 16. 12. 2000.

Koncert se prične ob 20. uri, vstopnice so po 80 šilingov v predprodaji in po 100 šilingov pri večerni blagajni. Precej zmerne cene. Kot predskupina bo igrala grupa ZIPI.

Več o BALIŠU pa lahko zveste na njihovi domači spletni strani. Naslov je: ms88692@i-one.at.

pili

Že kar pri prvem nastopu je Bališ navdušil

Foto: Štukelj

ZANIMIVO ZA VSAKOGAR

Koroški koledar 2001

Koroški koledar 2001. (Napisala in uredila Irena Destovnik.) Slovenska prosvetna zveza Celovec. Založba Drava. Celovec, 224 str.

Tudi letos so se pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu odločili, da Koroški koledar, ki izhaja od leta 1946, posvetijo eni aktualni temi. Lani so ob stoletnici rojstva skladatelja Pavleta Kernjaka podrobno predstavili delovanje slovenskih kulturnih društev na Koroškem. Povod za letošnjo temo je bil sklep Ustavnega sodišča o razširitvi dvojezičnega pouka na četrto stopnjo ljudskih šol in dogajanje, ki ga je ta odločitev sprožila v deželi, kjer je na oblasti nemško nacionalistično usmerjena politična stranka.

V Koroškem koledarju 2001, ki je nastal na temelju številnih razgovorov z ljudmi, povezanimi z dvojezičnim šolstvom, je avtorica in urednica Irena De-

Ob stoletnici organiziranega planinstva na Koroškem, ene najstarejših oblik organiziranosti koroških Slovencev, je Jože Rovšek uredil zbornik, v katerem je zbral različne prispevke številnih koroških planincev. V njih pišejo o pomenu zgodnjega društvenega organiziranja slovenskih planincev, o

tične mehanizme jezikovnega, kulturnega in socialnega zatiranja koroških Slovencev. Čeprav so od prve izdaje v letu 1971 minila natanko tri desetletja, se odnos do slovenskega jezika in kulture na Koroškem ni bistveno spremenil, le meha-

obračunavajo z vsem domačjskim, nacionalističnim, folklornim in politično korektnim.

Dramaturg Blaž Lukan je v gledališkem listu zapisal, da je treba iti »malo čez« zato, da spregledamo, da vidimo ostreje. Treba je razgaliti svet, da bi bolje videli sebe. Sedem pevcev na glasbo Gabriela Lipuša pre-

harmoniji, čim bolj približata izvirnemu koroškemu pevske-mu izročilu.

Tamburaška skupina »Tamika«, zgoščenka

Tamburaška skupina »Tamika« 2000. Producent: Slovenska prosvetna zveza »Zarja«, Železna Kapla.

Tamburaška skupina »Tamika« iz Železne Kaple nadaljuje tradicijo tamburaštva, ki se je v Slovenskem prosvetnem društvu »Zarja« začela že pred drugo svetovno vojno. Tudi obe skupini, ki sta v šestdesetih in sedemdesetih letih za nekaj let uspešno oživili tamburaštvo, sta prenehali delovati.

Skupina sedmih deklet, ki jih od leta 1995 družijo ljubezen do glasbe in želja po ohranitvi tamburaške tradicije v Železni Kapli, je pod strokovnim vodstvom Hanzija Gabriela posnela zgoščenko, na kateri je ena klasična in dvanajst popularnih in narodnih slovenskih, ruskih, armenskih in grških pesmi.

Knjižni dar Slovenske prosvetne zveze v Celovcu za leto 2001

stovnik, želela poudariti dvoje: politično motivirano zunanje dogajanje in potrebo po nujnosti kritične presoje dvojezičnega šolstva samega. Ker je vsebina razgovorov razumljiva le skupaj z vednostjo o preteklem dogajanju, je v uvodnem delu predstavila zgodovino in organiziranost dvojezičnega šolstva ter opisala potek aktualnega dogajanja.

Politične zahteve po spremembi zakonodaje na področju dvojezičnega šolstva so namreč sprožile številne dogodke in težko je vnaprej napovedati izid razgovorov med politično motiviranimi zahtevami na eni in strokovno motiviranimi zahtevami na drugi strani. Treba se je zavedati, da so bile vse reforme dvojezičnega šolstva do sedaj politično motivirane in so odvezemale oziroma zmanjševale že pridobljene pravice.

Za razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem pa je prav tako pomembno, da se sooči s problemi in z dilemami znotraj samega dvojezičnega šolstva. Neskladje med vedno večjim številom k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok in vedno slabšim znanjem slovenskega jezika je namreč vedno večje. Vse to zahteva jasno artikulacijo lastne pozicije in oblikovanje skupne razvojne strategije ter nadomestitev formalne z dejansko odgovornostjo.

Na planine vleče me srce ...

Na planine vleče me srce. Sto let organiziranega planinstva na Koroškem. (Zbral in uredil Jože Rovšek.) Slovensko planinsko društvo Celovec, Slovenska prosvetna zveza Celovec. Založba Drava. Celovec, 148 str.

zgodovini delovanja tako predhodnikov kot Slovenskega planinskega društva Celovec samega, o gradnji lastne planinske postojanke na Bleščeči in o številnih že tradicionalnih dejavnostih in posameznih dogodkih. Poglavja, v katerih se spominjajo preminulih članov in razmišljajo o svojem doživljanju gora ter o medsebojnih odnosih, ki imajo v planinah prav poseben pomen, so še posebej čustveno obarvana.

Močna osebna angažiranost avtorjev je razumljivejša ob dejstvu, da se slovenski planinci na Koroškem – tako kot povsod drugod na Slovenskem – niso društveno organizirali le zaradi veselja do planinarjenja ali posebnega odnosa do gora, temveč so bila planinska društva del močnega protiponemčevalnega gibanja, ki se je začelo že v drugi polovici 19. stoletja. Prav zaradi povezave z gibanjem proti ponemčevanju so se gore vse do danes na obeh straneh meje ohranile kot simbol slovenstva in poleg jezika in kulture predstavljajo enega pomembnejših vidikov nacionalne identitete. Med drugim so, kot nam povedo imena številnih slovenskih kulturnih društev od Dobrača do Pece, vzpodbuda tudi za delovanje na kulturnem področju.

Janko Messner: Skurne storije

Messner, Janko 2000: Skurne storije. Založba Drava. Celovec, 272 str.

Knjiga je že tretji ponatis razprodanih Messnerjevih »Skurnih storij«, ki so začele nastajati v drugi polovici petdesetih let in v katerih je pisatelj z umetniško besedo tematiziral poli-

nizmi so subtilnejši in zato včasih težje prepoznavni.

Ob prvem izidu knjige je Boris Paternu zapisal, da »Messnerjevo pisanje domuje v skrajnih legah«, pisatelj sam pa je svoje pisanje označil za politično literaturo, ki črpa iz »resnično ogroženega narodovega življenja«. »Skurne storije« – beseda je koroški sinonim za nekaj grdega in mračnega – koroško stvarnost, iz katere črpajo, na vseh ravneh presegajo in so prav zato predvsem kot osebna izpoved razumljive tudi tistim, ki te stvarnosti ne poznajo. Po mnenju Borisa Paternuja v ozadju Messnerjeve literature ni mogoče prezreti izrazitih obrisov evropske literarne kulture, predvsem se po zgledu Karla Krausa, ki je drzno razkrival družbeno in moralno resničnost, ni odločal za »estetično lepoto«, temveč za »estetično resnico«. Pisatelj pa v knjigi ne obračuna le z »narodovimi zatiralci«, temveč se kritično spopade tudi z »lastnimi vrstami«, predvsem z vsemi oblikami skrajnega konservativizma.

»Malo čez«, zgoščenka

»Malo čez«, glasbeni kabaret 2000. Producenta: Slovenska prosvetna zveza Celovec in Gabriel – Glasbeno gledališče, film in mediji, Celovec.

Slovenska prosvetna zveza in Glasbeno gledališče Gabriel sta v začetku oktobra predstavila glasbeni kabaret z naslovom »Malo čez«, v katerem je Gabriel Lipuš uglasbil besedila sodobnih slovenskih avtorjev z obeh strani meje, ki pišejo ostro in nesentimentalno družbeno angažirano in intimno poezijo na račun (koroških) Slovencev ter s samoironijo in humorjem

peva besedila dveh koroških pesnikov – Janija Oswalda in Gustava Januša, in dveh s slovenske strani meje – Andreja Rozmana-Roze in Borisa A. Novaka.

Duo Albert & Pavle: »Čej so tiste stezdice«, zgoščenka

Duo Albert & Pavle: »Čej so tiste stezdice« 2000. Producent: Slovenska prosvetna zveza Celovec.

Ljudska vižarja, pevec Sima Albert in harmonikar Pavle Kernjak, sta kot duo začela nastopati šele po svoji upokojitvi. Za izdajo zgoščenke sta se odločila ob 100-letnici rojstva skladatelja Pavleta Kernjaka, harmonikarjevega očeta, katerega delo nadaljujeta s takšnim načinom interpretacije slovenskih in nemških pesmi, da se tako v besedilih kot v melodijah in

O pastirčku in debeli uši. Slovenska ljudska pravljica.

O pastirčku in debeli uši. Slovenska ljudska pravljica. Priredila Anja Štefan. Slovenska knjiga. Ljubljana, 2000.

Dodatek h knjižnemu daru je slovenska ljudska pravljica iz vasi Dragotinci na Štajerskem »O pastirčku in debeli uši«, ki je v zbirki Slovenske ljudske izšla pri Slovenski knjigi v Ljubljani. Pravljico je zapisal slovenski jezikoslovec in zbiratelj ljudskega slovstva Matija Valjavec, za slovenske bralce priredila Anja Štefan, ilustriral pa Matjaž Schmidt. Namenjena je predšolskim in otrokom na nižji stopnji osnovne oziroma ljudske šole.

Irena Destovnik

OB KONCU LETA

Iz delovanja Društva slovenskih pisateljev

Ob izteku leta 2000 se je zaključila tudi vrsta literarnih nastopov domačih avtorjev, ki jih je pripravilo DSPPA ob svoji 25-letnici skupaj s kulturnimi društvi. Ob svojem jubileju je društvo izdalo tudi literarni zbornik »Literatura – kultura«, ki ga je ob teh literarnih nastopih podrobneje predstavilo publiki.

Literarna branja s predstavitev zbornika so bila v Šentjanžu v Rožu, v Pliberku, Šentprimozu, na Obirskem in kot zaključek v knjižnici

»France Sušnik« na Ravnah na Koroškem. Vse te prireditve so bile dobro obiskane in sprejete. Izredno lep literarni večer je bil pri Kovaču na Obirskem, saj je bil namenjen v spomin bivšemu predsedniku DSPPA Valentinu Polanšku.

DSPPA se ob zaključku svoje 25-letnice zahvaljuje vsem avtorjem, pevcem in instrumentalistom, ki so oblikovali te literarne večere, vsem društvom, ki so nam s pomagal pri organizaciji in izvedbi, pa seveda tudi vsem obiskovalcem, ki so nam s svojo prisotnostjo vedno znova dokazovali, da je slovenska pisana beseda na Koroškem še vedno dovolj privlačna in priljubljena. Tako se še zdaleč ni bati besednega oz. literarnega molka. Anita Hudl

SLUGA DVEH GOSPODARJEV

Ljubljansko MG navdušilo občinstvo

Smeh, smeh in dobra volja. Tako bi lahko na kratko in nedvomno tudi najbolj verodostojno opisali vzdušje in počutje 8. decembra v celovškem mestnem gledališču.

Na povabilo Krščanske kulturne zveze je gostovalo Mestno gledališče ljubansko (MGL) z Goldonijevimi komedijami »Sluga dveh gospodarjev«.

Z izbiro letošnjega gosta na »njen gledališki dan« je KKZ napravila posrečeno in izvrstno potezo. Saj se ljudje v gledališču že dolgo niso tako nasmejali kot ta večer.

Premarsikateri je prag kulturnega hrama prestopil z mešanimi občutki, kaj če se bo na odru spet odvijala mrka in črna zadeva. Pa je bilo presečenec tem večje, čeprav je

količ kaj podkovanemu poznavalcu odrske literature bilo znano, da je Goldoni dejansko zlat dečko humorja.

A od besedila do izvedbe je dolga pot in končno šteje le rezultat. Ta pa je bil, kot že rečeno, odličan.

Vsebina je znana: prebrisan sluga, ki meša štrene in se sam vanje zamota. Je pa fant bistre glave, prebrisanega duha in prav tako hitrih nog in jezika. Ljubezen stori svoje in na koncu Arlecchino, tako je ime mojstru zapletov, ne odnese le zdrave kože, ampak mu uspe, da svoja gospodarja združi v srečen par. Pa tudi sam odslej ne hodi več sam skozi življenje. Srečen konec na vsej črti.

Režiser Boris Kobal je komedijo tudi dialektno postavil v

bližino italijanskega prostora, saj smo čuli primorski naglas. Ta barvna komponenta ni motila, marveč je situacijsko komedijo še dodatno podžigala. Poslušalci so vsekakor tudi ob tem izjemno uživali.

Igralska ekipa iz Ljubljane je Slugo dveh gospodarjev odigrala na zavidljivi ravni, predstava je slonela na angažmaju celotnega kolektiva ob sočasnem dovršenem obvladanju posameznih vlog.

Aplavz in odobravanje na odprti sceni ter zaključni aplavz so pokazali, da je bila koroška publika s predstavo zares zadovoljna. To pa, kot vemo, prav v gledališču ni zanemarljivo.

Franc Wakounig

NOVA ZGOŠČENKA »TRTE«

Poklon pevcev Pavlu Kernjaku

Moški pevski zbor SPD »Trta« iz Žitare vasi je izdal novo zgoščenko, ki nosi pomenljiv naslov »Moja ljubezen«. Dejansko je zgoščenka ena sama ljubezenska izpoved slovenski koroški pesmi. Zgoščenka je poklon pevcev Pavlu Kernjaku, velikemu glasbeniku koroških Slovencev. Korenine zgoščenke segajo v lanske leto, ko smo se spomnili 100-letnice rojstva in 20-letni-

ce smrti harmonizatorja, zborovodje in skladatelja s Trebinje pri Šentilju.

Pevci »Trte« so posebej za to priložnost naštudirali koncert z izključno Kernjakovimi pesmimi. Koncert je bil pravo doživetje in je potrdil, kako globoko je Kernjakova pesem zasidrana med ljudmi.

Zgoščenka »Moja ljubezen« je MoPZ »Trta« predstavil minulo soboto, 9. decembra, zvečer v pliberškem Kulturnem domu. Žitajski pevci so ponovno pokazali visoko pevsko raven, vezno besedilo med posameznimi točkami pa je bral Pavli Zablatnik.

Naslovnica nove zgoščenke MoPZ »Trta« s Kernjakovimi pesmimi

Zgoščenka »Moja ljubezen« dobite pri pevcih MoPZ »Trta« in v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu. F.W.

PRI MIKLAVŽU V BILČOVSU:

Klaričeve poezije nežnega šepetanja

Za Ivana Klariča vemo, da je mojster kamere. On svojega poklicnega medija (beri: orodja) ne uporablja s fatalistično mehničnostjo, ampak je to, v prenesenem smislu, zanj in v njegovih rokah čopič, s katerim riše dogodke na celuloid. Tako nastajajo posnetki, ki prav zaradi nenavadnega in često presenetljivega zornega kota ostanejo v spominu. Vemo pa, da Ivan Klarič tudi sicer skuša zadostiti

svoji umetniški žilici, najsi kot pesnik ali pa kot slikar.

Tokrat ga lahko pobliže spoznamo kot slikarja. Slike so na ogled v gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu.

Klarič je zelo težko vpeti v določen stilni ali siceršnji kliše, saj se preveč samosvoje in svobodno giblje v izraznem svetu. Morda bi zanj še najbolj obveljalo, da se nam predstavlja romantik v dno svojega srca.

Klarič ne sledi slepo modnim pojavom časa, ampak se ravna edinole po svojem notranjem kompasu, s tem ostaja zvest sebi in postaja, oz. je že, zanimiv in privlačen za druge.

Razstava pri Miklavžu je omembe vredna tudi zato, ker

ADVENTNO PETJE V VOGRČAH

Podpora »Koroški vasi« na Madagaskarju

Vniz adventnih koncertov so se letos vključile tudi Vogrče. Krajevno Katoliško kulturno društvo za Vogrče in okolico je v nedeljo, 10. decembra, zvečer vabilo na predbožično petje v farni cerkvi.

Ceprav so vremenske okoliščine dajale videz in občutek pomladnega dne, je sodelujočim le uspelo posredovati vsaj kanček adventnega vzdušja.

gostinsko podjetje išče pot do likovne umetnosti. Vemo, da to pri nas še zdavnaj ni nekaj povsem normalnega. Pa bi pravzaprav moralo biti. Kajti gostilna kot kraj kulinaričnega doživetja in užitka s tem postane tudi kraj vizualne konzumacije razstavljenih umetnin. In s tem dejansko kulinarično-umetniško središče vasi.

Pri Miklavžu sta likovna umetnost in pa kulinarika že sklenili plodno simbiozo.

Franc Wakounig

Tihožitje v banki: Rudi Benetik, podoba puščave in kozarček vina

POVSEM RAZLIČNI SI LIKOVNI RAZSTAVI ZVEZA-BANK V CELOVCU

Benetikove puščavske podobe

Puščava in Jutrovo, dva pojma, ki slej ko prej burita človeško misel in fantazijo, ki privabljata in obenem odbijata. To nista le geografska in klimatska pojma – vselej sta bila in bosta kraja, neodtujljivo povezana s kulturno, civilizacijsko in z versko-meditativno dimenzijo človeštva.

V te kraje se je, kot mnogi drugi, ki iščejo navdiha, novih pristopov ali pa sploh le umirjenja, podal Rudi Benetik. Doživljanje, vtise, trenutna počutja in občutke, kako je dočivil Levant, je vлил v podobe. Nabralo se jih je precej.

Razstavljene slike so živopisne, kar dopušča domnevo, da je slikarja nedvomno prevzel čar tiste posebne barvne igre puščave. Znano je, da je puščava kraj stalnega spreminjanja oblik, senc, barvnih odtenkov in sledov. Ta na videz

mrtva pokrajina nenehno menja svoj zunanji videz tudi tako, da briše sledove in na ta način izpričuje polnost življenja, ki jo nosi v sebi. Saj puščava ni zaman kraj pogubitve vase, posta in razmišljanja, obupa in pričakovanja, prerodenja in smrti.

Barvitost slik gledalca preseneti tudi zato, ker Benetika pozna kot mojstra redukcije, ne samo formalne. Tokrat pa si je dovolil pravcato opulentnost barv, podprto z arabsko pisavo. Pravo tihožitje veselja in pisanosti. Puščava in jutrovo sta v njem zapustila zares globoke sledove.

Razstava v poslovnih prostorih celovške Zveze-Bank se je pričela v četrtek, 7. decembra, zvečer. Na ogled je v poslovalnem času. Razstavi na pot je spregovoril Marko Košan, ravnatelj slovenjgriškega muzeja, glasbeni del pa sta prevzela Janez Gregorič in Roman Verdel.

S to razstavo Zveza-Bank v določeni obliki nadaljuje zamisel nekdanje »Aule slovenicae«, ki je v svoji dobi bila sinonim visokokvalitetnih in aktualnih likovnih razstav.

Franc Wakounig

Poslušalci so prišli od blizu in daleč, starodavni vaški božji hram so napolnili do zadnjega kotička ter prisluhnili ubranemu petju in recitacijam. Kot prvi je zapel vogrški cerkveni zbor pod vodstvom Jožka Koncilje, zatem sta sestrji Katarina in Mateja Kerbitz ob spremljavi kitare izvedli dve lastni skladbi. Nato pa so Vogrjani prostor pred oltarjem prepustili gostom – in sicer ženskemu oktetu »Pet in tri«, Šmihelskemu kvintetu ter Kvartetu bratov Smrtnik. Med posameznimi skupinami pa so Verena Plöschl, Reinhold Paulič in Eli-

zabeta Končič recitali pesmi Lojza Bajca, Ljubke Šorli, Helge Duffek-Kopper, Milke Hartmanove in Hermana Germa.

Kaj bi bilo adventno petje brez duhovne misli? Povedal jo je domači župnik Florjan Zergoj, njeno sporočilo pa je, da bi veselje moralo biti vodilo ljudi.

Izkupiček adventnega petja je prireditelj namenil gradnji Koroške vasi na Madagaskarju, torej v dober in socialen namen.

V farovžu se je adventno vzdušje nadaljevalo ob pokuhanem vinu in sladici. F.W.

Že pred odprtjem razstave so slike zbujale zanimanje

Sestri Katarina in Mateja Kerbitz

PRIREDITVE

ČETRTEK, 14. 12.

- VELIKOVEC, okrajno glavarstvo, Spanheimerg. 2
 19.30 Razstava keramike Nežike Novak »Aschenwesen – pepelno bitje«; glasbena spremljava: Janez Gregorič (do 12. 1. 2001)
 GRADEC, v klubu – KSŠŠG
 20.00 Božičnica in koncert. Nastopajo: Red Max

PETEK, 15. 12.

- ROŽEK, galerija Šikoronja
 17.00 Približevanje umetnosti z Janjo Zikulnig k razstavi »15 let galerije Šikoronja«
 CELOVEC, Slomškov dom – Narodopisno društvo Urban Jarnik
 19.00 Občni zbor

SOBOTA, 16. 12.

- ŠENTJANŽ, k & k – SPZdr
 9.00 Predstavitel knjige »Ping – pong«. Avtorji: prof. Ferdinand Stefan, Nada Malle, Leni Sticker, Ketca Sticker, Marica Pörsch in Rezika Iskra
 LOČE, ljudska šola – SPD Jepa-Baško jezero
 16.00 Lutkovna predstava »Sonček in kužek«. Nastopajo »Navihanci« iz Celovca in učenci Glasbene šole
 ROŽEK, farna cerkev – KD »Peter Markovič« in Katoliška mladina
 18.30 Adventni koncert z dvojezičnim mladinskim zborom Rožek, Oktetom Suha

- RADIŠE, kulturni dom – SPD Radiše
 19.00 Družabni večer

- PLIBERK, mestna cerkev – VOX
 19.00 Adventni koncert. Nastopajo: Pet in tri, MePZ Podjuna Pliberk, Vidrinska dekleta, VOX in mag. Ivan Olip

- ŠKOCIJAN, turistični center – KD Škocijan
 19.00 Prizor Svetonočna legenda (S. Darina); režiserka: Breda Pugelj. Nastopajo: otroški zbor, NOMOS, cerkveni zbor

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
 19.00 Božičnica. Nastopajo: Komorni zbor SPD Borovlje in ženski kvartet Borovlje. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva!

- ŽITARA VAS, KUMST
 20.00 Koncert skupina »Bališ«; predskupina: zipi

NEDELJA, 17. 12.

- CELOVEC, Pastoralni center – PC in SKD Celovec
 10.30 Po maši lutkovna predstava »Kosmata žaba«. Gostuje lutkovna skupina iz Šmihela
 ŠENTJAKOB, farna dvorana – Društvo upokojencev Šentjakob
 14.00 Redni občni zbor in božičnica
 ŠMIHEL, farna cerkev – KPD Šmihel, MePZ Gorotan
 14.00 Adventno petje. Sodelujejo: cerkveni zbor iz Šmihela, otroški zbor Katarina, mladinski zbor iz Šmihela, Šmihelski kvintet, učenke glasbene šole, skupina VOX iz Pliberka
 ŽELEZNA KAPLA, farna cerkev
 18.00 Adventni koncert – pojejo kapelški zbori

- ŠENTJANŽ, k & k
 19.00 Advent-electronic (koncert-event). Nastopajo: Bernhard Loibner (Dunaj), Helmut Schäfer (Gradec) in Karl Jenšac (Globasnica)

- BELA, pri Podobniku – Alpski klub Obir
 19.00 Občni zbor

ČETRTEK, 21. 12.

- CELOVEC, Dom glasbe, velika dvorana
 19.00 Bachov Božični oratorij. Nastopajo: MePZ SPD Danica in zbor koroških madrigalistov

PETEK, 22. 12.

- ŠENTJANŽ, k & k – k & k
 12.00 Finisaža del Karla Vouka (do 18. ure)

- CELOVEC, Dom glasbe, velika dvorana
 19.00 Ponovitev Bachovega Božičnega oratorija. Nastopajo: MePZ SPD Danica in zbor koroških madrigalistov

SOBOTA, 23. 12.

- SELE-KOT, v šoli – SPD Herman Velik
 19.00 Božičnica
 ŠENTILJ, farna cerkev – Fara Šentilj, cerkveni pevci, KP
 19.00 Adventni koncert. Sodelujejo: Ljudska šola, otroška in mladinska skupina, Duo Albert in Pavle, cerkveni pevci, MGV St. Egyden, Tamburaši iz Loč, Vaščani pojo

TOREK, 26. 12.

- SELE, farni dom – KPD Planina
 15.00 Gledališka predstava »Mož, ki se ne upa«. Nastopa gledališka skupina KPD Planina

- PLIBERK, kulturni dom
 20.00 Ples Podjune. Za ples igra trio Korenika

PETEK, 29. 12.

- ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – ZKP
 13.30 Občni zbor Zveze koroških partizanov

PETEK, 5. 1.

- CELOVEC, v domu sindikatov – SPZ
 20.00 49. Slovenski ples. Igrajo »Gašperji«

NEDELJA, 7. 1.

- ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – SPD Danica
 14.30 Novoletni koncert. Sodelujejo: Gemischter Chor »Heimatklang« Bach, zbor »Korenine Danice«, otroški zbor »Danica«, MePZ SPD Danica

Zveza koroških partizanov vabi na

redni občni zbor

Zveze koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora

v petek, 29. decembra 2000, ob 13.30

v Kulturnem domu »Danica« v Šentprimozu

Po občnem zboru družabnost in slovo od starega leta!

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI VESTNIK

čestita

PRAZNUJEJO! Mici Lauritsch v Klopcah pri Škofičah – rojstni dan in god; Tonči Haderlap iz Trga – 70. rojstni dan; Erika Rudolf iz Čirkovč – rojstni dan; Doroteja Rulitz iz Kotmare vasi – rojstni dan; Cilka Mikula iz Sva-ten – 90. rojstni dan; Franc Podrečnik iz Dobrle vasi – 65. rojstni dan; Franc Grile iz Libuč – rojstni dan; Kristina Stropnik iz Pliberka – rojstni dan; župnik mag. Ivan Olip iz Pliberka – 50. rojstni dan; Tomi Ogris iz Bilčovsa – 70. rojstni dan; Reinhold Terbuch iz Libuč – 40. rojstni dan; Marija Ogris s Šajde – rojstni dan; Pepi Kelih iz Sel – rojstni dan; Štefan Bradač s Kota – rojstni dan; Pavla Singer iz Celovca – 85. rojstni dan; Kristina Pavlič z Obirskega – rojstni dan; prof. Janko Messner z Osojnice – rojstni dan; Tanja Stern iz Rikarje vasi – rojstni dan; Franc Čer-nut iz Loč – rojstni dan; Berta Kropiv-nik s Kota – rojstni dan; Valentin Kar-gl iz Loč – rojstni dan; dr. Mirko Mes-sner iz Celovca – rojstni dan; Nataša Iskra iz Čahorč – rojstni dan; dr. Ivan Ramšak iz Sel pri Miklavčevem – rojstni dan; Sabina Hribernik iz Šenturha pri Žihpoljah – rojstni dan; dipl. inž. Štefan Hobel iz Šmihela – rojstni dan; mag. Peter Waldhauser iz Borovelj – 49. rojstni dan; Pepca Picej iz Šentpri-moža – rojstni dan; Regina Smrtnik iz Kort – rojstni dan.

Slovenski vestnik čestita!

Za posredovanje imen slavljenk in slavlencev se zahvaljujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na

božičnico

v soboto,
 16. decembra 2000,
 ob 19. uri

v kulturni dom
 pri Cingelcu na Trati

Nastopajo: Komorni zbor SPD Boro-vlje, ženski kvartet Borovlje

Vabljeni vsi člani
 in prijatelji društva!

Dr. Dušan Schlapper – kirurg

sporoča, da je njegova privatna ordi-nacija odslej v Celovcu na Radetzky-strasse 20 (lekarna Kreuzbergel).

Odpirna je ob četrtkih od 18. ure dalje ter po dogovoru.

Tel. št. 0543 / 509 520-99 ali pa mobilni telefon 0664 / 141 10 10.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA

Sonja Wakounig (-50)
 Tajništvo Urška Brumnik (-14)
 Naročniška služba Milka Kokot (-40)
 Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

ČE 14. 12. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 15. 12. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 16. 12. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 17. 12. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 18. 12. ■ 18.10 Kratki stik

TO 19. 12. ■ 18.10 Otroški spored

SR 20. 12. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 17. 12. ■ 13.30 ORF 2 • Ustavno so-dišče je kot protizakonito označilo ured-bo avstrijske vlade, ki omejuje uporabo slovenskega jezika pred sodišči, pri upravnih oblasteh in v drugih uradih • Podu-hovljena materija slovenskega kiparja Franceta Rotarja • Hiša glasbe v Celovcu v znamenju 40-letnice MePZ Gallus iz Ce-lovca • Otroške svitne: Priprave na veseli praznik leta • Naj pesem poveže srca: Ad-ventno petje v Pliberku.

PO 18. 12. ■ 2.55 ORF 2, 16.00 TV SLO1 (Pon.)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korota-nov zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15-17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Do-mača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
 e-mail: agora@magnet.at

PE 5.12. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Glasba 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 BBC News 20.06 Music for the masses 23.00 The rest of the day 24.00 Tamera (pon.) 01.00 Soundtrack tedna

SO 16.12. ■ 10.00 Forum: Simpozij v Osojah - M. Bolz 11.00 BBC News 11.30 Campus Radio: Hochschulstudium und AkademikerInnenbeschäftigung in Euro-pa 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Svet je vas 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 BBC News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NE 17.12. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Glasba 18.00 Topel veter 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 20.00 BBC News 20.06 Sunday Loops 22.00 For those about to rock 24.00 Glasba

PO 18.12. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.06 Zdrava ura 12.00 Poroči-la 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: Slovenski interpreti 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Diditalizacija ljudske zave-sti 20.00 BBC News 20.06 Take the Jazz Train 22.00 Svet je vas (pon.) 23.00 Glasba 24.00 Forum: Simpozij v Osojah

TO 19.12. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.06 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: Slovenski interpreti 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Kakrui 20.00 BBC News 20.06 Noche Latina 21.00 Glasba 21.30 Planet music 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Nachtfalter 24.00 Glasba

SR 20.12. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.15 Voz latina 12.00 Poroči-la 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: Jazz 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Me-diterraneo 20.00 BBC News 20.06 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Glasba

ČE 21.12. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.06 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 BBC News 20.06 Freak Show 21.00 Glasba 22.00 Club Karate 23.00 Glasba

LOČE OB BAŠKEM JEZERU

Franc Černut 70-letnik

Rodil se je 15. 12. 1930 pri Kovaču v Ločah ob Baškem jezeru. Doraščal je na mali domačiji, kjer je v krogu rodoljubne družine zorel v zavednega člana naše narodne skupnosti. Kot tak se je kmalu soočal s svetom, ki Slovincem ni bil naklonjen.

Ko je prišel na obzorje nemški nacionalni socializem in se je Avstrija z evforičnim plebiscitom priključila Hitlerjevi Nemčiji, je tudi mladi Franček spoznaval nasilje režima, ki je sklenilo podjarmiti svet in uresničiti svojo vizijo o tisočletnem rajhu. »Macht mir das Land deutsch!« se je glasilo führungerjevo povelje, ki je veljalo tudi za slovenski živelj na Koroškem ter ga soočilo s temno zarjo prihodnosti.

Tako je napočilo usodno jutro aprila leta 1942, ko je tudi Černutova družina morala zapustiti svojo domačijo in pod nadzorstvom diktatorskega škornja stopiti na pot v pregnanstvo. Najprej v Zrelec pri Celovcu, od tam pa v taborišče Frauenaaurach v Nemčiji, kjer je s številnimi slovenskimi družinami iz južne Koroške delila isto usodo. Čeprav je Franček štel komaj 12 let, je tudi on moral na delo.

Dodelili so ga mesarju, ki je dečku nalagal težaka dela, nudil pa piclo odmerjeno hrano, vrhu tega pa ga še poniževal s pridevkom »Rusla«. Kljub trp-

ljenju in prisilnemu delu tudi Franc Černut ni obupal. Tako kot ostali sotrpini je veroval v zmago pravice, da bo napočil dan, ko se bodo vrnili na rodni dom. In tako je tudi bilo. Bližal se je propad zločinskega režima Hitlerjeve Nemčije. Iz taborišča Frauenaaurach so Černutovo družino premestili v Miesenbach v Nižji Avstriji, kjer je dočakala svobodo. Od tam so se spomladi leta 1945 vrnili v rodne Loče. Kljub izčrpanosti in trpljenju v pregnanstvu so Černutovi takoj pričeli z obnovo opustošene domačije. Franček, znanja željen, se je priključil skupini koroških dijakov, ki so se šolali v Sloveniji, od koder se je po opravljeni maturi vrnil domov in šel s trehuhom za kruhom. Prvo službo je našel pri Zvezi slovenskih zadrug, kasneje pa nastopil službo pri Avstrijski železnici in dosegel mesto vodje prometa. Kot tak je služboval na raznih postajah.

V tem času je spoznal svojo življenjsko družico Lojzko Kotnik, s katero sta si postavila dom v Ločah. Kot zavedna Slovenca sta svoja otroka Ireno in Aleksandra vzgojila v materinem jeziku in ju vključevala v kulturno delovanje naše narodne skupnosti.

Franc Černut svojega narodnega izvora nikoli za utajil, svoji besedi in kulturi je ostajal zvest. Po upokojitvi se je aktivno vključeval v naše prosvetno življenje. Tako smo ga srečavali kot predsednika SPD »Jepa-Baško jezero«, v cerkvenem zboru ali navdušenega planinca in prostovoljnega izvajalca dežurstva na koči nad Arihovo pečjo.

Kot podpredsednik Zveze slovenskih izseljencev Franc Černut nastopa kot govornik in je tudi odgovoren za nastope kot priča časa, ko ob raznih priložnostih, zlasti na avstrijskih šolah, spregovori o svojih doživetjih med drugo svetovno vojno ter tolmači usodo naše narodne skupnosti v času nacizma. Bralci SV ga poznamo tudi kot vestnega poročevalca o dogodkih v domačem kraju in predelih zgornjega Roža. Poznamo ga tudi kot kritičnega opazovalca političnega dogajanja znotraj naše narodne skupnosti in cenimo njegovo odkrito mnenje.

Ko mu ob njegovem življenjskem jubileju izražamo naše čestitke, iskreno želimo, da bi naš Franček, kakor ga vsi kličemo, ostal zdrav in takšen kakršen je: razmišljujoč in kritično preudaren sopotnik utripa našega časa.

SELE

Malejevega Foltija ni več med nami

Dovjak Valentin – Folti se je rodil pri Maleju v Selah – Srednjem Kotu leta 1923 na majhni gorski kmetiji 1050 m nadmorske višine. Že kot mlad fant je moral prijeti za težko gozdarsko delo.

Leta 1942 je moral v nemško vojsko, toda ko je aprila 1944 prišel na dopust, je odšel v partizane. Tri mesece navrh je bil v boju z SS težko ranjen v nogo, tako da ni mogel več zbežati. Ujeli so ga, odpeljali na gestapo, kjer so ga tako pretepali in mučili pri zasliševanju, da je od tega trpel še do konca svojega življenja. Kot politično nevarnega so ga premestili v lazaret, kjer so ga ves čas stražili, čeprav ni bil sposoben, da bi stopil na

noge. Hoteli so ga postaviti pred vojaško sodišče in ga obsoditi na smrt. Toda noga se ni in ni hotela zaceliti, imel je tako rekoč »srečo« in tako je v vojaški bolnišnici pričakal konec vojne. Maja leta 1945 je prišel domov.

Leta 1952 se je oženil s Senčnikovo Marto in v složenem družinskem življenju so se jima rodili štiri otroci. Bil je zelo priljubljen in prijazen mož, znan daleč naokoli po tem, da je rad pomagal drugim, saj je bil več vseh močnega dela. Pred dvema letoma je težko zbolel, operirali so ga, a si ni več opomogel. Po težki bolezni, ki jo je potrpežljivo prenašal, je 9. novembra za vedno zatisnil oči. 11. novembra ga je velika množica pospremila k zadnjemu počitku na pokopališče v Selah.

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v trajnem spominu kot tovariša – borca in rodoljuba!

Ing. Peter Dovjak

40 LET MEPZ »GALLUS«

V gosteh bili pevci iz Črenšovec

Minulo nedeljo, 10. decembra, popoldne je Mešani pevski zbor »Gallus« praznoval svojo 40-letnico. Slavnostni koncert je bil v Mozartovi dvorani celovškega Doma glasbe. Zbor je 6. maja 1960 ustanovil dr. France Czigán, znani glasbeni pedagog, zborovodja, skladatelj in harmonizator, pa

tudi zbiratelj ljudskega glasbenega izročila. Czigán je bil velik ljubitelj slovenskega renesančnega skladatelja Jakoba Petelina-Gallusa, zato je zbor tudi po njem imenoval.

Doma je bil Czigán v Črenšovcih na Prekmurskem, kjer je po njem imenovan cerkveni zbor. Z njim je zbor »Gallus« letos navezal stike in črenšovski pevci so sooblikovali nedeljski koncert. Z njimi je prišlo tudi občinsko zastopstvo, ki je Gallusu podelilo najvišje odličje občine, to je črenšovski kovanec. Oba zabora sta koncert začela s Czigánovima skladbama, in sicer s

pesmima »Koroška domovina«, ki jo je napisal Valentin Polanšek, in »Slovenska krajina«. Predsednica zbora Lenčka Kupper je vsem zaželela dobrodošlico, Miha Vrbinc je na kratko orisal zgodovino zbora, predstavil delo in lik ustanovitelja, ob tem pa je še vodil skozi program.

Za »Gallus«, ki ga že vrsto let vodi prof. Jože Ropitz, je predvsem značilno, da je v štirih desetletjih svojega obstoja redno obiskoval slovenske rojake po svetu, med drugim je bil v Ameriki (ZDA, Kanada, Argentina), po Evropi in tudi v Avstraliji. Franc Wakounig

Dušan Schlapper (levo) v krogu stanovskih kolegic in kolegov

MEDICINA

Predavanje o novostih kirurgije

Slovensko zdravniško društvo, strokovno združenje slovenskih medicincev na Koroškem, predseduje mu boroveljski zdravnik splošne medicine dr. Franc Wutti, je minulo soboto, 9. 12. 2000, pri Miklavžu v Bilčovsu

priredilo strokovno srečanje. Tovrstne ponudbe služijo predvsem dodatnemu strokovnemu izobraževanju zdravnikov. Tokrat je dr. Dušan Schlapper, priznani kirurg šentviške bolnišnice, predaval o novostih kirurgije. Hkrati pa je to bila seveda tudi priložnost za prijateljski pomenek ter za čestitke predavatelju, ki je v Celovcu odprlastno ordinacijo na Radetzkystraße. F.W.

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA

Od 11. do 17. februarja 2001 – smučanje, carving in snowboarding v zimsko-športni regiji Arlberg!

Slovenska športna zveza vabi v zimskih semestralnih počitnicah od nedelje, 11. do sobote, 17. februarja 2001, na tradicionalni smučarski tečaj – vključno s tečajem v carvingu in snowboardingu – v zimsko-športno regijo Stuben na Arlbergu. Udeleženci bodo bivali v hotelu »Mondschein« v Stubnu.

Cena za odrasle (vključno prevoz, bivanje in smučarska karta) 7.600 šilingov, otroci do 14 let plačajo 5.400 šilingov. Podrobne informacije, program itd. še sledijo!

Prijave z naplačilom 1.000 šil. na osebo: Posojilnica-Bank Borovlje, poslovalnica Celovec, Bahnhofstraße 1, BLZ 39102, konto št. 1-03,029.113.

Slavljenec pod taktirko prof. Jožet Ropitza

CELOVEC / ŠAH GALA

Kraljevi igralci v Domu glasbe

Od 5. do 7. 12. je v Celovcu, v Domu glasbe, potekala 13. Alpe-Jadran šah gala 2000, na kateri je sodelovalo nad 300 šahistov in šahistk iz Hrvaške, Slovenije, Madžarske in Avstrije. Šolske ekipe so tekmoval v dveh starostnih skupinah, pod 16 (do 15. leta ali nižja stopnja) in pod 20 (višja stopnja). Napetih dvobojev med posamezniki je bilo kar precej, zmagovalci in zmagovalke pa so prejeli lepe nagrade. Mednarodnega turnirja se je udeležila tudi ekipa glavne šole Sinča vas z učiteljem Justinom Polanškom na čelu. Njegovo moštvo je igralo v skupini pod 16 in se je uvrstilo v zadnji tretjini lestvice. Justin Polanšek: »Za nas velja olimpijsko geslo – pomembno je sodelovati.« M. Š.

Vodja ekipe Justin Polanšek s svojimi varovanci

Foto: Štukelj

ODBOJKA

Salzburg je bil premočan

V soboto so Dobljani nastopili v Salzburgu proti neposrednemu konkurentu za 3. mesto v 1. zvezni ligi in morali so priznati, da so Salzburžani na domačem terenu le premočni. Rezultat po eni uri in petnajstih minutah se je glasil 3 : 0 (18/22/21) za domačine. Letos ima moška ekipa Doba na sporedu le še eno tekmo, in sicer prihodnjo soboto na tujem proti Döblingu ob 19.00, doma pa bo nastopila

spet 6. januarja ob 19.00 proti zadnjemu na lestvici Feldkirchu.

Ženska ekipa SK Dob je nastopila prejšnji četrtek proti nasprotnicami iz Krottendorfa, in je po začetnih težavah le še jasno zmagala s 3 : 1 (-15/19/17/15).

Zadnji dve tekmi ekipe v tem letu pa bosta na tujem – v soboto, 16. 12., ob 16.45 proti Ottakringu in v nedeljo, 17. 12., ob 11.00 proti Bad Vöslauu.

T. G.

KOŠARKA

Napeta tekma juniorjev

Juniorska ekipa KOŠ-a je proti Landskronu odigrala zelo napeto tekmo, v kateri so gostje iz Landskrona vodili že s 14 točkami napredka, toda so slovenski košarkaši le še enkrat zbrali svoje moči in dve minuti pred koncem končno povedli in zmagali s 109 : 100.

KOŠ – ASKÖ Landskron 109 : 100 (58 : 54) / Brezavšek (34), Sporar (29), Perko (24), Trifunović (16), Gomez (4), Vavti (2)

ALPSKO SMUČANJE

Tekmi v Kranjski Gori odpovedani

Zimskošportno središče Kranjska Gora bi moralo 20. in 21. decembra gostiti moški tekmi svetovnega pokala v alpskem smučanju. V sredo bi morali pripraviti veleslalom in v četrtek slalom, vendar pa zaenkrat na podkorenski strmini ni niti krpice snega, prav tako pa so temperature previsoke, da bi lahko začeli z umetnim zasneževanjem. Mednarodna smučarska federacija FIS je v ponedeljek odpovedala obe tekmi za svetovni pokal v Kranjski gori, saj tudi v primeru, če bi ob koncu tedna zapadel sneg, prog ni

mogoče več pripraviti. Veleslalom bi naj nadomestili v Alta Badii, slalom pa v Madonni di Campiglio.

Gimnastika: Petkovšek (vendarle) najboljši na svetu

23-letni telovadec Mitja Petkovšek je na olimpijskih igrah v Sydneyju veljal za favorita za olimpijsko zlato na bradlji, a je po napaki končal tekmovalje že v kvalifikacijah. Takrat je bilo razočaranje Ljubljancina, ki je moral pred televizijskimi kamerami tolažiti tako sebe kot vso Slovenijo, ogromno. Aktualni evropski prvak pa je minulo nedeljo vendarle zbral dovolj moči in v Glasgowu zmagal na finalu svetovnega pokala, s čimer je postal tudi skupni zmagovalac.

D. T.

ŠAHOVSKI OREH št. 137

Silvo Kovač

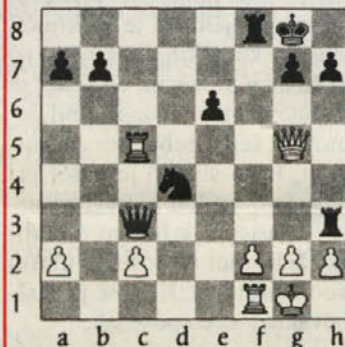
Levickij – Marshall / Breslau 1912

Z napadom na črno damo in grožnjo Tc7 je beli razmišljal tudi o osvojitvi »nerodno« postavljenih črne trdnjave na polju h3, ki je trenutno v varstvu nepredvidenega skakača na polju d4. Toda zviti

lisjak, vele mojster Marshall, ki je na potezi, je z enkratno in duhovito potezo postavil belega pred nerešljive probleme. Izplača se potruditi in odkriti pot do zmage črnega!

Rešitev št. 136

Kolikor ste pri reševanju problema poizkušali z belim skakačem doseči ugodno pozicijo za matiranje in izpustiti črnega kralja iz kota šahovnice, ste spoznali, da rešitev ni mogoča. Le poteza belega kralja 1.Kf3! vodi do željenega cilja. Sedaj na 1...g1d sledi 2.Sf2+ Df2: 3.Kf2: mat; tudi po 1...g1S 2.Kf2+ Sf3 3.Lf3: mat.

SLOVENCI V ITALIJI

Slovesno ob 30-letnici uspešnega delovanja ZSŠDI

Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZSŠDI) je 30. obletnico svoje ustanovitve počastilo s pokroviteljstvom številnih tekmovalcev, ki so jih v letu 2000 organizirala slovenska športna društva, sklenilo pa jo je v nedeljo zvečer v dvorani »Olimpia« deželne sedeža CONI na nogometnem stadionu Rocco v Trstu, kjer je priredilo slavnostno izredno sejo izvršnega odbora.

Poleg predstavnikov včlanjenih društev, teh je skupno 52 (!), so bili prisotni številni gostje, med njimi je bil tudi predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije mag. Janez Kocjančič, deželni predsednik CONI-ja Emilio Felluga, predsednik goriške pokrajine in goriškega CONI-ja Giorgio Brandolin, konzulka Republike Slovenije Jadranka Sturm-Kocjan, predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavčič in Sergij Pahor ter drugi predstavniki športnega, političnega in družbenega življenja.

Med častnimi gosti je bil tudi predsednik Slovenske športne zveze (SŠZ) na Koro-

škem Marijan Velik, ki je združenju čestital v imenu slovenskih športnikov na Koroškem ter ob tem izpostavil tesno sodelovanje med obema krovima športnima organizacijama Slovencev v Italiji in v Avstriji. Hkrati je poudaril, da so športniki in športni delavci, še posebej slovenski, bili tisti, ki so kot prvi znižali oz. sploh odstranili meje v glavah ljudi in s tem bistveno prispevali k zbliževanju v alpsko-jadranskem prostoru. Ob tem je še posebej izpostavil kandidaturu za OI 2006 na tromeji Avstrija-Italija-Slovenija, ki jo je aktivno podpirala tudi SŠZ.

Po pozdravu gostitelja večera Emilia Felluge je predsednik ZSŠDI Jurij Kufersin ugodoma pojasnil, da gre za praznovanje dvojne obletnice: poleg ustanovitve ZSŠDI tudi Zveze slovanskih športnih društev iz leta 1924, katere je ZSŠDI neposredni naslednik.

Da je krovna športna organizacija zamejskih Slovencev eden od stebrov manjšinskega delovanja, pove podatek iz najnovejše študije prof. Peterlina, da šteje slovenski šport v Italiji

preko 2200 tekmovalcev, nekaj stotin več rekreativcev, 750 otrok, nad 200 trenerjev in 600 odbornikov.

Slavnostni govornik, podpredsednik ZSŠDI Ivan Peterlin, je v svojem poglobljenem posegu poudaril pomembno vlogo športa v današnji družbi in o težkem, včasih konfliktnem odnosu družbe do športa. »Šport je področje, na katerem je dialog močen tudi med drugače svetovnonazorsko mislečimi ljudmi, je dejal Peterlin, a tudi področje »kjer lahko pride do novega konstruktivnega in ne konfliktnega dialoga z večinskim narodom. Šport lahko postane tudi tisti magnet, ki mlade generacije pritegne nase, jih združuje, jih oplaja s prerojenim narodnostnim čutom in jim neprisiljeno preprečuje utapljanje v morju večinskega sveta.«

Peterlin je ob tem izrazil prepričanje, da je športno gibanje v politično-miselni vzorci povsem prehitelo vso našo družbo od politike do kulture, vendar je pri tem potožil, da širša družba tega ni razumela niti ni skušala razumeti in je

morda šele v zadnjih letih mogoče opaziti konkretne znake nekega razumevanja in treznejše obravnave fenomena šport, čeprav, meni Peterlin, družba pade ob vsakem resnejšem izpitu, ko je treba šport obravnava enakovredno, in pri tem omenil primer globalnega zaščitnega zakona, iz katerega je med obravnavo v poslanski zbornici izpadel člen o športu. »Nihče se do danes ni potrudil, ali zbral toliko poguma, da bi naši široki srenji razložil, zakaj 6000 ljudi ni vrednih, da bi jih zakon zaščitil,« je dejal slavnostni govornik.

Peterlin je ustanovitev ZSŠDI označil za pomemben dogodek, ki pa ima svoje korenine daleč v preteklosti, kar je dokaz o tem, da so znali tudi Slovenci v začetku 20. stoletja stopiti v korak z drugimi razviti evropskimi narodi, ki so znali ceniti za tiste čase revolucionarno misel o človekovem boljšem počutju ob organizirani telesni vadbi. Rdeča nit, ki vso množico športnikov in športnih funkcionarjev povezuje skozi desetletja je po Peterlinovem mnenju pred-

vsem velika ljubezen do slovenstva, skrb, da se ne bi izvotlili, da bi se ne umaknili v kake folklorne rezervate. Tudi v odnosu do večinskega naroda je šport znal biti korak pred drugimi, saj je srečevanje z večinskim svetom zanj nekaj vsakdanjega, je poudaril govornik.

Peterlin je svoj govor sklenil z mislijo, da je šport tisto področje, ki »zna mladega človeka še vedno pritegniti in ga odvrniti od stranpoti«. Pomeni nam torej izredno bogato pedagoško orožje, lahko pa je tudi eden od bistvenih instrumentov, s katerimi podiramo nasprotstva in meje ter ustvarjamo dialog.

V okviru slovesnosti ob 30-letnici ustanovitve ZSŠDI je bila pomembna točka tudi predstavitev najnovejše publikacije novinarja Primorskega dnevnika Branka Lakoviča »Naši azzurri?«, v kateri so podrobno zaobjeti uspehi vseh 71 zamejskih športnikov, ki so v različnih obdobjih in na različnih ravneh oblekli dres italijanske državne reprezentance. Zajetno dvojezično publikacijo je predstavil predsednik deželne odbora Združenja športnih novinarjev Augusto Re David.

I. L.